

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ในกระบวนการพัฒนาความเป็นชุมชนเมือง (Urbanization) ของไทยตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 1 เป็นต้นมาจะพบว่า ได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ปัญหาขยะล้นเมือง การจัดการขยะมูลฝอยในหลายพื้นที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้ ปัญหาดังกล่าวที่สะสมพอกพูนจนกลายเป็นวาระแห่งชาติตามที่ปรากฏในหลายพื้นที่ ดังจะเห็นได้จากข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รายงานปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในระหว่างปี พ.ศ. 2548 - 2553 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงปริมาณขยะมูลฝอย (ตันต่อวัน)

พื้นที่	ปริมาณขยะมูลฝอย (ตันต่อวัน)					
	2548	2549	2550	2551	2552	2553
กรุงเทพมหานคร	8,291	8,403	8,532	8,780	8,834	8,766
เขตเทศบาลรวมเมืองพัทยา	12,635	12,912	13,600	14,915	16,368	16,620
ภาคกลางและภาคตะวันออก	5,499	5,619	5,780	5,258	5,830	5,918
ภาคเหนือ	2,148	2,970	2,346	2,931	3,255	3,315
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2,906	2,970	3,167	4,267	4,700	4,768
ภาคใต้	2,082	2,128	2,307	2,459	2,583	2,619
นอกเขตเทศบาล	18,295	18,697	18,200	17,369	16,208	16,146
รวมทั้งประเทศ	39,221	40,012	40,332	41,064	41,410	41,532

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ. 2555 : ออนไลน์

จากข้อมูลดังกล่าวของกรมควบคุมมลพิษ จะเห็นว่าปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากชุมชนในเขตเทศบาลและเมืองพัทยา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ถึง พ.ศ. 2553 นั้น มีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะในเขตภาคกลางและภาคตะวันออก ดังนั้น ปัญหาขยะมูลฝอยจึงเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายควรเห็น

ความสำคัญร่วมกัน และจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือในการแก้ไข เพราะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั่วไป ในชุมชนทุกระดับ (กรมควบคุมมลพิษ. ออนไลน์. 2555)

อย่างไรก็ตามในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยนั้น ปัจจัยที่ทุกฝ่ายเห็นว่ามีสำคัญ ต่อการจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุดก็คือ ความร่วมมือหรือการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชน เนื่องจากในอดีตเกิดจากความล้มเหลวของโครงการจัดการขยะมูลฝอยที่ผ่านมา ประชาชนขาดความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วม ตลอดจนการขาดจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย ในขณะที่เดียวกันยังมีปัญหาความไม่มีระเบียบ มาตรฐาน หรือมาตรการแนวทางปฏิบัติในการคัดแยก ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในสังคมไทยเท่าใดนัก โดยเท่าที่มีการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งผู้วิจัย ได้สำรวจงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องขยะพบอีกว่า ปัจจัยความร่วมมือของภาคประชาชนจะมีผลต่อการแก้ไขปัญหา ขยะมูลฝอยในรูปแบบที่เหมาะสมที่สุด กล่าวคือ การลดปริมาณขยะมูลฝอยโดยการคัดแยกประเภท ขยะมูลฝอยที่จะทิ้งให้เหลือเพียงสิ่งที่ไม่ต้องการอย่างแท้จริงและไม่อาจใช้ประโยชน์ได้แล้วเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการนำวัสดุที่เหลือใช้กลับมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ อันถือเป็น แนวทางในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ประหยัดเวลาและลดงบประมาณของหน่วยงานหรือองค์กร ในการกำจัดและทำลายขยะมูลฝอย

ปัญหาที่กล่าวเกี่ยวกับขยะและมาตรการหรือแนวทางแก้ปัญหาลำดับ นำไปสู่คำถาม ว่าใครหรือองค์กรใดจะเป็นผู้นำหรือเป็นเจ้าภาพหลักในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย ซึ่งคำตอบ ของปัญหาดังกล่าว ผู้นำหรือองค์กรหลักน่าจะเป็นฝ่ายปกครองหรือภาครัฐ ถึงแม้เรื่องปัญหาขยะจะเป็น เรื่องของทุกภาคส่วนต้องเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่อย่างไรก็ดี ผู้นำเบื้องต้นนั้น ฝ่ายรัฐควรจะต้องรณรงค์ให้สังคมรับรู้เรื่องขยะ ตลอดจนเสนอมาตรการและแนวแก้ไขปัญหาร่วมกันทุกระดับ ซึ่งปัจจุบันองค์การภาครัฐหลายส่วนต่างกำหนดกฎเกณฑ์ระเบียบวิธีการในการ ให้บริการสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำจัดขยะมูลฝอย กล่าวคือ องค์กรภาครัฐในปัจจุบันที่มี พื้นที่ติดหรือใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดของประเทศตามกฎหมายไทยนั้น อันได้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หนึ่งในนั้นคือ การให้บริการสาธารณะว่าด้วยการกำจัดขยะมูลฝอยรักษาไว้ซึ่งความสะอาดของท้องถิ่น

เทศบาลเมืองขลุงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่มีภารกิจโดยตรง ที่จะต้องที่แก้ไขปัญหามลพิษในเขตเทศบาล การรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและ ที่หรือทางสาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ด้านที่ 8 ระบุว่า ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ที่ให้บทบาทอำนาจหน้าที่ในการควบคุม ดูแลกิจการ

และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อมิให้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย และมีสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมของประชาชน เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่น และราชการส่วนท้องถิ่นเป็นสำคัญ

ในอดีตภารกิจในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง สามารถดำเนินการประสบผลสำเร็จได้จนเป็นที่ประจักษ์แก่คนทั่วไป ซึ่งจะเห็นได้จากการได้รับรางวัลชนะเลิศการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 ถึง พ.ศ. 2534 โดยแยกรางวัลชนะเลิศเป็นประเภท ค ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ถึง พ.ศ. 2529 และได้รับรางวัลชนะเลิศในประเภท ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 ถึง พ.ศ. 2534 รวมระยะเวลาการได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองเป็นเวลา 10 ปีติดต่อกันจากสัณนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทยและกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย การได้รับรางวัลของเทศบาลเมืองขลุงแต่เพียงแห่งเดียวดังกล่าว เป็นการปิดโอกาสเทศบาลอื่น ๆ ที่เข้าร่วมแข่งขันในประเภทเดียวกันกับเทศบาลเมืองขลุง สัณนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทยและกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จึงให้เทศบาลเมืองขลุงหยุดส่งเข้าประกวด และขอโล่พระราชทาน ภปร. ให้เทศบาลเมืองขลุงแทนในปี พ.ศ. 2535 โดยกำหนดให้ต้องรักษาความสะอาดสืบต่อไป

ในการได้รับรางวัลต่าง ๆ และได้รับการยกย่องเชิดชูจากหน่วยงานหลากหลาย หรือจากสาธารณะชนของเทศบาลเมืองขลุงนั้น เกิดขึ้นในสมัยของผู้นำท่านหนึ่งที่ครองใจประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุงที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในเขตเทศบาลให้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลขลุง คือนายประพาสน์ พุทธเกษตร และได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกสภาเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลขลุงในสมัยนั้น ซึ่งต่อมาเทศบาลตำบลขลุงได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองขลุง และนายประพาสน์ พุทธเกษตร ก็ยังคงได้รับการเลือกตั้งและได้รับการคัดเลือกจากสภาเทศบาลเมืองขลุง ให้เป็นนายกเทศมนตรีเมืองขลุง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีทั้งสองระดับคือระดับเทศบาลตำบลและเทศบาลเมืองขลุงของนายประพาสน์ พุทธเกษตร เริ่มตั้งแต่วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2510 ถึงวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2547 รวมระยะเวลาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีติดต่อกันถึง 37 ปี 1 เดือน 5 วัน หรืออาจเรียกว่ามีวาระการดำรงตำแหน่งยาวนานติดต่อกัน 8 สมัยการเลือกตั้ง โดยในสมัยที่ท่านดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี รางวัลต่าง ๆ รวมทั้งรางวัลการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองที่เทศบาลเมืองขลุง ที่ได้รับเกิดจากการทำงานที่มุ่งมั่น เอาใจจริงเอาใจง ละเอียดรอบคอบ พิถีพิถันในการทำงาน รวมถึงวิสัยทัศน์ในการพัฒนาบ้านเมืองภายใต้ข้อจำกัดของทรัพยากรในการบริหารภารกิจของเทศบาลเมืองขลุง ในหลายด้านไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านกำลังคนหรือบุคลากรในการปฏิบัติงาน แต่สิ่งที่ท่านมี คือการบริหารจัดการบุคลากรทั้งในและนอกองค์กรให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาบ้านเมืองในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการรักษาความสะอาดและความเป็น

ระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ที่ท่านสามารถปลูกจิตสำนึกกระตุ้นให้ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุงเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในบริเวณบ้านพักอาศัยของตนเองตลอดจนถึงสถานที่สาธารณะต่าง ๆ ในเขตเทศบาลเมืองขลุง รวมไปถึงประชาชนบริเวณใกล้เคียง หากเข้ามาในเขตเทศบาลเมืองขลุงจะไม่ทิ้งขยะลงบนถนน คลอง หรือที่สาธารณะต่าง ๆ ในเขตเทศบาลเมืองขลุง โดยในสมัยแรก ๆ ที่ท่านปฏิบัติงานมักจะได้ยินคำพูดของประชาชนสอนบุตรหลานว่า “อย่าทิ้งขยะบนถนนเดี๋ยวนายกพาสว่าเอา” หรือ “นายกพาสบ้าเที่ยวมาเก็บขยะบ้านคนอื่น” โดยนายกประพาส พุทธเกษตร ท่านจะขับรถยนต์วนตรวจสภาพความเป็นระเบียบเรียบร้อยในเขตเทศบาลเมืองขลุงเป็นประจำทุกวันหากท่านไม่มีราชการหรือภารกิจใด ๆ ตั้งแต่เวลา 06.30น. ถึงเวลา 08.00 น. และมาพบปะประชาชนบริเวณหน้าตลาดสดและรอบตลาดสดเทศบาลเมืองขลุง เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนรักความสะอาดด้วยการกระทำ คือ หากท่านเห็นประชาชนผู้มาจับจ่ายซื้อสินค้าในตลาดสดไม่ทิ้งขยะในถังขยะ หรือทิ้งขยะไม่ลงถังขยะแล้วเดินจากไป ท่านจะเดินไปเก็บขยะแล้วทิ้งลงถังขยะที่เทศบาลจัดไว้ให้ โดยไม่ว่าไม่บ่นประชาชนผู้นั้นแต่อย่างใด จึงส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาดแล้วนำมาสอนบุตรหลานให้มินิสัยรักความสะอาดเพิ่มขึ้น

ในปัจจุบันภารกิจในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุงนั้นครอบคลุมพื้นที่ 3.18 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนประชากรในทะเบียนราษฎร จำนวน 11,328 คน แบ่งเป็นเพศชาย 5,424 คน หญิง 5,904 คน ความหนาแน่นประชากรในเขตเทศบาลประมาณ 3,562 คนต่อตารางกิโลเมตร มีครัวเรือน จำนวน 3,829 ครัวเรือน มีปริมาณขยะในปี พ.ศ. 2553 ที่สามารถเก็บขนได้วันละ 15.25 ตัน คิดเป็น 5,566.25 ตันต่อปี และในปี พ.ศ. 2554 เก็บขนขยะได้เพิ่มขึ้นเป็นวันละ 16.85 ตัน คิดเป็น 6,150.25 ตันต่อปี แยกเป็นขยะอินทรีย์ร้อยละ 60 ขยะรีไซเคิลร้อยละ 30 ขยะที่ต้องนำไปกำจัดร้อยละ 10 (สำนักงานเทศบาลเมืองขลุง. ออนไลน์. ม.ป.ป.)

การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุงในปัจจุบันพบว่า ยังคงได้รับการเชิดชูยกย่องดังเช่นในอดีตที่ผ่านมา คือ การมีประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยที่แสดงให้เห็นได้ด้วยการได้รับรางวัลผ่านเกณฑ์ 6 สมรรถนะในการจัดการขยะมูลฝอยของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3 ปีติดต่อกัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 ถึง พ.ศ. 2554 และได้รับการแจ้งประสานอย่างไม่เป็นทางการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ว่าเทศบาลเมืองขลุงน่าจะผ่านเกณฑ์ 6 สมรรถนะในการจัดการขยะมูลฝอยปี พ.ศ. 2555 เป็นปีที่ 4 ติดต่อกัน เหลือเพียงประเมินสมรรถนะในด้านการพัฒนารายได้ คือ การจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะมูลฝอยได้เพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา การได้รับรางวัล 6 สมรรถนะดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง ภายใต้อำนาจของทรัพยากรการบริหารจัดการ คือการมีงบประมาณ

อัตรากำลังเจ้าหน้าที่และวัสดุอุปกรณ์ที่มีไม่เพียงพอในการดำเนินการ มีรถบรรทุกขยะทั้งหมดจำนวน 3 คัน ในการปฏิบัติงานเก็บขนขยะเป็นประจำทุกวัน โดยรถขยะมีขนาดความจุ 7 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 1 คัน (รถสำรอง) ขนาดความจุ 9 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 1 คัน (รถใช้งานประจำ) และขนาดความจุ 10 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 1 คัน (รถใช้งานประจำ) แต่มีพนักงานขับรถขยะและพนักงานประจำรถขยะเพียง 2 คัน พนักงานประจำรถขยะคันละ 4 คน อีกทั้งสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง ยังต้องรับบริการกำจัดขยะมูลฝอยให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริเวณใกล้เคียงอีก 4 หน่วยงาน คือ เทศบาลตำบลบ่อ เทศบาลตำบลวันยาว เทศบาลตำบลเกวียนหัก และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน โดยคาดว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ต้องให้บริการกำจัดขยะมูลฝอยแก่เทศบาลตำบลซึ่งอีกหนึ่งหน่วยงาน หากสามารถจัดซื้อรถบรรทุกขยะได้โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว ได้ส่งหนังสือขออนุญาตนำขยะมูลฝอยเข้ามากำจัดในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง และเทศบาลเมืองขลุงแจ้งอนุญาตให้ทราบแล้ว การจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 6 สมรรถนะในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุงภายใต้ทรัพยากรจำกัด สะท้อนให้เห็นถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยว่ามีปัจจัยหลักที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุงในการจัดการขยะมูลฝอย รวมทั้งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองขลุง ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือร่วมใจกันในการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามตัวแปรพื้นฐาน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะเป็นฐานข้อมูลในการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา และการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองขลุง ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. นำผลจากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตในด้านช่วงเวลา โดยในช่วงระยะเวลาศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม 2552 ถึงปัจจุบัน
2. ขอบเขตในด้านพื้นที่ศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งครอบคลุมชุมชนทั้งหมด 7 ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชน 777 ร่วมใจพัฒนา ชุมชนเจริญสุข ชุมชนร่วมใจ ชุมชน 621 ชุมชนรุ่งเรือง ชุมชนแสนสุขจัดสรร และชุมชนเกาะลอยสันติสุข
3. ขอบเขตในด้านประชากรเฉพาะประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี เท่านั้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ขยะมูลฝอย (Solid Waste)** หมายถึง บรรดาสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งคนไม่ต้องการ และทิ้งไป ทั้งนี้รวมตลอดถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสิ้นค้า เศษแก้ว พลาสติกบรรจุอาหาร ภาชนะบรรจุ หรือซากสัตว์ รวมถึงฝุ่นละอองและเศษวัสดุสิ่งของที่เก็บกวาดจากอาคาร ถนน ตลาดสดและสถานประกอบต่าง ๆ แยกเป็น

1.1 จำแนกขยะตามพิษภัยที่เกิดขึ้นกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

1.1.1 ขยะทั่วไป (General Waste) หมายถึง ขยะที่มีอันตรายน้อย ได้แก่ พวเศษอาหาร เศษกระดาษ เศษผ้า พลาสติก เศษหญ้า และ ใบไม้ เป็นต้น

1.1.2 ขยะอันตราย (Hazardous Waste) หมายถึง ขยะที่มีภัยต่อคน และสิ่งแวดล้อม เช่น ไฟแช็กแก๊ส ระเบิดสปริงเกอร์ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ หรืออาจเป็นพวกสารเคมี และผ้าพันแผลจากสถานพยาบาลที่มีเชื้อโรค

1.2 จำแนกตามลักษณะของขยะ

1.2.1 ขยะเปียก หรือขยะสด (Garbage) หมายถึง วัสดุที่มีความชื้นปนอยู่มากกว่าร้อยละ 50 ติดไฟได้ยาก ได้แก่ เศษอาหาร เศษเนื้อ เศษผัก และผลไม้จากบ้านเรือน ร้านอาหาร และตลาดสดรวมทั้งซากพืชซากสัตว์ที่ยังไม่น่าเปื่อย ทำให้เกิดกลิ่นเหม็น

1.2.2 ขยะแห้ง หมายถึง สิ่งเหลือใช้ที่มีความชื้นอยู่น้อยจึงไม่ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น ได้แก่ ขยะที่เป็นเชื้อเพลิงเป็นพวกที่ติดไฟได้ เช่น เศษผ้า เศษกระดาษ หล้า ใบไม้ กิ่งไม้แห้ง และขยะที่ไม่เป็นเชื้อเพลิง เช่น เศษโลหะ เศษแก้ว และเศษก้อนอิฐ

2. การจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับขยะมูลฝอยที่มีการวางแผนไว้เป็นอย่างดี และดำเนินการตามแผนซึ่งมีอยู่หลายวิธีแต่ละวิธีจะมีการจัดการที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละประเภทของขยะมูลฝอย ได้แก่ การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) การซ่อมแซมใหม่ (Repair) การแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) การหลีกเลี่ยง (Reject) และการผลิตนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ (Reduce) เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องกำจัด และสามารถนำขยะมูลฝอยบางชนิดกลับมาหมุนเวียนใช้ประโยชน์ได้อีก ทั้งยังเป็นการวางแผนการจัดสรรสิ่งของที่ไม่ต้องการ หรือสิ่งของทิ้งแล้ว ทั้งนี้รวมถึงเศษอาหาร พืช ผักผลไม้ เศษผ้า มูลสัตว์ ซากสัตว์ เศษวัสดุสิ่งของที่เก็บกวาดจากเศษสถาน อาคาร ถนน สถานที่เลี้ยงสัตว์ นำมาดำเนินการกำจัดอย่างถูกวิธี เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เป็นมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม โดยอาจก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองขลุง หมายถึง พฤติกรรมของประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอย ทั้งทางตรงและทางอ้อม ตั้งแต่การคัดแยกขยะมูลฝอย การทิ้งขยะมูลฝอยให้ถูกสุขลักษณะ การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างมีอิสระภาพเสมอภาค ตามความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการประกอบด้วย โครงสร้าง วัตถุประสงค์ องค์ความรู้ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมการมีส่วนร่วมกิจกรรมแผนงาน/โครงการ และแผนปฏิบัติการตามโครงการ และบทบาทการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมปฏิบัติการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล

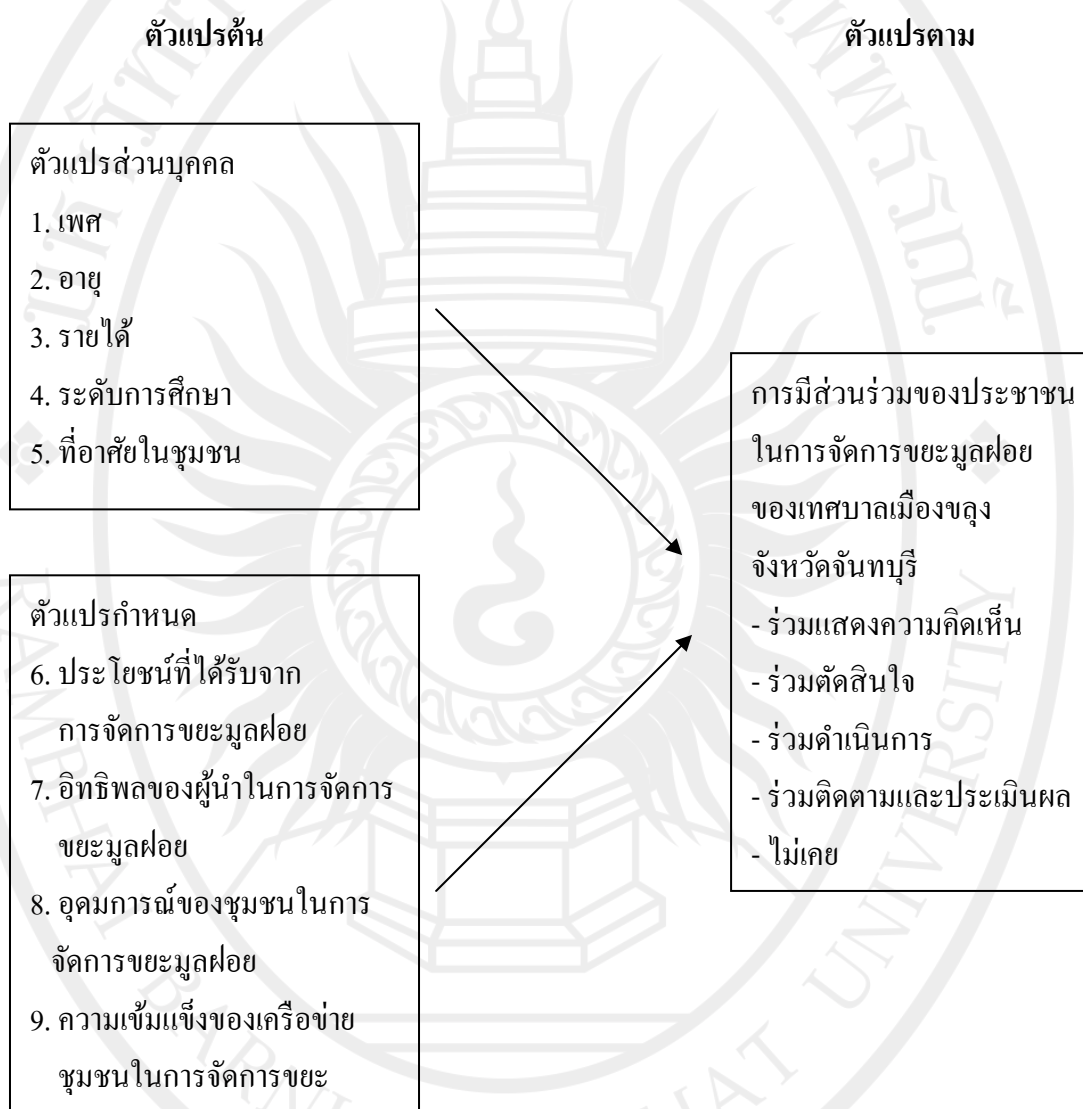
4. อิทธิพลของผู้นำในการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง อำนาจของนายกเทศมนตรีเมืองขลุงที่สามารถนำประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุง ให้มีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องในการจัดการขยะมูลฝอย

5. อุดมการณ์ของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การผสมผสานของความเชื่อ (Beliefs) เจตคติ (Attitudes) และความคิดหลัก (Concepts) ซึ่งมีอิทธิพลเป็นตัวชักนำและกำหนดทิศทางของความคิดของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งใช้กับคณะบุคคลที่เป็นสมาชิกของสังคมเดียวกันหรือกลุ่มเดียวกันในการจัดการขยะมูลฝอยเป็นเป้าหมายที่นำพึงบรรลุมากกว่าเป้าหมายอื่น ๆ

6. ความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง ความเข้มแข็งของกลุ่มจิตอาสาในเขตเทศบาลเมืองขลุง มารวมตัวกันประสานเชื่อมโยง สร้างความสัมพันธ์ ถักทอ สร้างสรรค์กิจกรรมบนพื้นฐานของความเอื้ออาทร เกิดพลังในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร และชุมชนในการเชื่อมความสัมพันธ์ พลังของเครือข่าย ที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายการจัดการขยะอย่างยั่งยืน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการสำรวจองค์ความรู้ ทั้งด้านทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถกำหนดตัวแปรการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

สมมุติฐานในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยสามารถกำหนดสมมุติฐานได้ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามเพศ

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามอายุ
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามรายได้
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามระดับการศึกษา
5. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน
6. ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการขยะมูลฝอย มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี
7. อิทธิพลของผู้นำในการจัดการขยะมูลฝอย มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี
8. อุดมการณ์ของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี
9. ความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยมีผลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี